

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: PO-4Sa/5/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8021200106
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Slavomír Podhorský
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2025:8021200106.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach sudcom Mgr. Slavomírom Podhorským, v právnej veci žalobcu: Petra Dražinská, nar. 18.04.1992, trvale bytom Hendrichovce 67, 082 35, Hendrichovce, právne zastúpeného Prosmán a Pavlovič advokátska kancelária, s.r.o., sídlom Hlavná 31, Trnava, IČO: 36 865 281, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo: 82576-2/2020-BA zo dňa 15. decembra 2020, takto

rozhodol:

I. Z r u š u j e rozhodnutie žalovaného Sociálnej poisťovne, ústredie, č. 82576-2/2020-BA zo dňa 15.12.2020, ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Prešov č. 8311-110/2020-PO zo dňa 02.10.2020 a vec v r a c i a správneho orgánu prvého stupňa na ďalšie konanie.

II. Žalobcovi p r i z n á v a právo na plnú náhradu účelne vynaložených trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

I.

Administratívne konanie

1. Žalobca si nárok na úrazový príplatok uplatnil prostredníctvom listu zo dňa 21. augusta 2017, ktorý nazval „Žiadosť o začatie konania o priznanie úrazovej dávky (úrazový príplatok)“ a tlačiva „Potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti, diel 1. A), č. O 978398“ (ďalej len „potvrdenie o DPN“), vystaveného dňa 19. júla 2016, MUDr. Soňou Smatanovou, všeobecný lekár, Poliklinika Sekčov, Jurkovičova 19, Prešov (ďalej len „ošetrojúca lekárka“), ktorým bola žiadateľka uznaná za dočasne práceneschopnú (ďalej len „DPN“) odo dňa 18. júla 2016. V potvrdení o DPN bola pôvodne ako dôvod vzniku DPN uvedená „choroba“. Dňa 28. septembra 2016 však ošetrojúca lekárka zmenila dôvod vzniku DPN z „choroba“ na „pracovný úraz“.

2. Správny orgán prvého stupňa v predmetnej veci oslovil dňa 3. novembra 2017 aj ošetrojúcu lekárku, ktorú požiadal o vyjadrenie, na základe akých skutočností zmenila v potvrdení o DPN dôvod vzniku DPN, z choroby na pracovný úraz, ktorá dňa 23. novembra 2017 poznamenala, že DPN žiadateľky odo dňa 18. júla 2016 do dňa 16. júla 2017 bola na následky pracovného úrazu zo dňa 15. júla 2016 z dôvodu, že žiadateľka pocítila prasknutie v krku pri dvíhaní bremena v práci. Ako dôkaz predložila Lekársku správu nález z neurologickej pohotovostnej služby zo dňa 16. júla 2016, Lekársku správu nález z ortopedickej pohotovostnej služby zo dňa 15. júla 2016 a Lekársku správu nález z neurochirurgickej kliniky zo dňa 28. júla 2016.

3. Dňa 12. decembra 2017 bol správneho orgánu prvého stupňa doručený z Inšpektorátu práce v Prešove list zo dňa 12. decembra 2017, v ktorom sa uvádza, že na základe podnetu žiadateľky bola u zamestnávateľa vykonaná inšpekcia práce, z ktorej bol vypracovaný záznam zo dňa 15. novembra

2016. Konštatoval, že vzhľadom na rozpor medzi tvrdeniami žiadateľky a zamestnávateľa, ktoré sa vykonanou inšpekciou nedajú jednoznačne potvrdiť, bolo žiadateľke doporučené, aby sa uspokojenia svojich nárokov vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov domáhala súdnou cestou podaním žaloby na vecne a miestne príslušný súd. Záverom Inšpektorát práce v Prešove poznamenal, že Inšpekciou práce sa nepodarilo preukázať súvislosť medzi zdravotným stavom žiadateľky a plnením pracovných povinností.

4. Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov rozhodnutím č. 16324-22/2017-PO zo dňa 12.12.2017 (ďalej len „skoršie rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa“) podľa § 83, § 85, § 87 v súlade s § 8 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) rozhodla tak, že nepriznala žalobcovi nárok na úrazový príplatok za DPN odo dňa 18.07.2016 do 16.07.2017. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol žalovaný rozhodnutím č. 30967-2/2018-BA zo dňa 15. februára 2018 (ďalej len „skoršie rozhodnutie žalovaného“), ktorým odvolanie žalobcu zamietlo a rozhodnutie zo dňa 12. decembra 2017 potvrdilo. Následne podal žalobca správny žalobu o preskúmanie skoršieho rozhodnutia žalovaného, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej aj „predchádzajúci správny súd“) rozsudkom č.k. 8Sa/31/2018-82 zo dňa 29.01.2019, a to tak, že zrušil skoršie rozhodnutie žalovaného a vec vrátil žalovaný na ďalšie konanie. V zrušovacom rozhodnutí predchádzajúci správny súd poukázal na to, že žalovaný je povinný sa vysporiadať so všetkými námietkami žalobcu, najmä, s jeho návrhmi na vykonanie dokazovania (výsluch ošetrujúcej lekárky žalobcu, svedkov udalosti), vysporiadať sa dôsledne s vyjadrením žalobcu o priebehu tvrdeného pracovného úrazu zo dňa 15.07.2016, s prihladením na lekárske správy, ktoré mal žalovaný k dispozícii, najmä lekárske správy, ktoré žalobca predložil, v ktorých sa lekári vyjadrujú v prospech záveru, že u žalobcu sa jednalo o pracovný úraz“, znovu vo veci rozhodnúť a svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodniť.

5. Následne Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov, rozhodnutím č. 8311-110/2020-PO zo dňa 02.10.2020 (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa“) podľa § 83, § 85, § 87 opätovne rozhodla tak, že žalobca, ktorý bol uznaný za DPN odo dňa 18.07.2016 do 16.07.2017, nemá nárok na úrazový príplatok.

6. Proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa podal žalobca odvolanie, ktoré bolo doručené dňa 06.11.2020. Žalobca mal za to, že rozhodnutie je nezákonné, nakoľko núti žalobcu k podaniu určovacej žaloby z dôvodu, že zamestnávateľ žalobcu odmietol uznať úraz zo dňa 15.07.2016 za pracovný úraz. Zvýraznil, že zamestnávateľ nepredložil žiaden relevantný dôkaz na podporu svojich tvrdení. Poukázal na zrušovací rozsudok správneho súdu, v zmysle ktorého bolo na zamestnávateľovi, aby preukázal existenciu liberačných dôvodov. Mal za to, že na základe predložených dôkazov žalobca preukázal, že úraz zo dňa 15.07.2016 je pracovným.

7. Rozhodnutím č. 82576-2/2020-BA zo dňa 15.12.2020 („preskúmané rozhodnutie žalovaného“) rozhodol žalovaný ako príslušný odvolací orgán o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa tak, že podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietol a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil.

8. Žalovaný konštatoval, že základnou podmienkou vzniku nároku na úrazový príplatok je uznanie za DPN v dôsledku pracovného úrazu, a teda pre poškodenie zdravia, ktoré vzniklo pri plnení pracovných úloh, v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh, pre plnenie pracovných úloh alebo pri odvracaní škody hroziacej zamestnávateľovi. Ako uvádza ustanovenie § 195 ods. 1 Zákonníka práce, za takéto poškodenie zdravia zodpovedá zamestnávateľ. Avšak zamestnávateľ počas celého priebehu konania tvrdí, že úraz ktorý žalobca utrpel dňa 15. júla 2016 nie je pracovným, a tak, ak žalobca s týmto stanoviskom zamestnávateľa nesúhlasil, ide podľa žalovaného o spor medzi ním a zamestnávateľom, ktorý však nie je kompetentná riešiť Sociálna poisťovňa, ale podľa § 14 Zákonníka práce spory medzi zamestnancom a zamestnávateľom o nároky z pracovnoprávných vzťahov prejednávajú a rozhodujú súdy.

9. Poukázal tiež na tú skutočnosť, že správny orgán prvého stupňa viackrát počas konania upozornil žalobcu, že v tomto prípade ide o pracovnoprávny spor a žalobca má právo domáhať sa určenia, či

úraz zo dňa 15. júla 2016 je pracovným prostredníctvom určovacej žaloby, na ktorej podanie Sociálna poisťovňa nie je legitimovaná, t. j. oprávnená. Preto považoval námietku žalobcu za bezpredmetnú.

10. Žalovaný zdôraznil, že správny orgán prvého stupňa po zrušení a vrátení veci v súlade s právnym názorom predchádzajúceho správneho súdu vykonal rozsiahle dokazovanie, a to zadovážením listinných dôkazov (stanovisko posudkovej lekárky pobočky, stanovisko Inšpektorátu práce v Prešove, stanovisko zamestnávateľa žalobcu a ošetrujúcej lekárky) a výsluchom svedkov (ošetrujúcej lekárky, pána Babinčáka, pána Čuchrana, pána Dražínskeho, žalobcu a pani Poníkovej). Išlo o osoby, ktoré žalobca v odvolaní zo dňa 11. januára 2018 žiadal vypočuť v súvislosti s úrazom zo dňa 15.07.2016.

11. Konštatoval, že z vykonaného rozsiahleho dokazovania sa nepodarilo žiadnym hodnoverným spôsobom vyvrátiť tvrdenie zamestnávateľa, že úraz, ktorý žalobca utrpel dňa 15. júla 2016 nie je pracovný. Vypočutí svedkovia, príbuzní žalobcu, resp. zákazníci, či zamestnanci zamestnávateľa, ktorí si na predmetný úraz nepamätajú úplne presne) neuviedli podľa žalovaného skutkové okolnosti, ktoré by mohli bez pochybností založiť tvrdenie, že žalobca utrpel u zamestnávateľa dňa 15. júla 2016 pracovný úraz. Sporným je podľa jeho názoru aj dej vzniku svedkami opísaného úrazu. Poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu SR v tejto veci a konštatoval, že má za to, že na uznanie úrazu za pracovný je oprávnený jedine zamestnávateľ. Pracovný charakter úrazu preto nemožno preukázať ani tvrdením ošetrujúcej lekárky, resp. iných lekárov, ako sa domnieva žalobca. Mal za to, že ošetrujúca lekárka nezisťovala do úplných detailov to, čo predchádzalo poškodeniu krčnej chrbtice a že súvislosť poškodenia zdravia s plnením pracovných povinností sa nepodarilo preukázať ani Inšpektorátu práce v Prešove.

12. Na základe takto zisteného skutkového stavu dospela Sociálna poisťovňa, ústredie, k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

II.

Správna žaloba

13. Včas podanou žalobou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného. Namietal, že žalovaný nerešpektoval právne záväzný názor predchádzajúceho správneho súdu (Krajského súdu v Prešove), že žalovaný na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, že žalovaný vec nesprávne právne posúdil, že napadnuté rozhodnutie je arbitrárne, nakoľko nemá oporu v administratívnom spise a že napadnuté rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené. Žiadal, aby správny súd zrušil preskúmané rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a aby vec vrátil správnejmu orgánu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň požiadal o priznanie nároku na náhradu trov konania.

14. Zdôraznil tú skutočnosť, že žalovaný nerešpektoval právne záväzný názor predchádzajúceho správneho súdu, keď citoval zo zrušovacieho rozsudku sp. zn. 8Sa/31/2018 zo dňa 29.01.2019, ktorý uviedol, že s poukazom na nález Ústavného súdu SR, na ktorý poukazoval žalobca už v odvolaní (I. US 87/2014-43 zo dňa 10. septembra 2014) je povinný správny orgán prvého stupňa vysporiadať sa s otázkou či došlo k pracovnému úrazu v rámci rozhodovania o predbežnej otázke, pričom tejto povinnosti sa nemôže vzdať odkázaním žalobcu na podanie určovacej žaloby. Z uvedeného je podľa žalovaného zrejme, že správny súd konštatoval právomoc (povinnosť) žalovaného, aby sa vysporiadal v rámci konania o predbežnej otázke s otázkou, či úraz žalobcu je úraz pracovný a za týmto účelom vykonal potrebné dokazovanie. Aj napriek vyššie uvedenému sociálna poisťovňa viackrát, opakovane vyzývala žalobcu na podanie určovacej žaloby pod hrozbou vydania nepriaznivého rozhodnutia pre žalobcu, čím sa odklonila od vyššie citovaného rozhodnutia.

15. Svoje konanie žalovaný odôvodnil tým, že medzi žalobcom a bývalým zamestnávateľom pretrváva spor o tom, či úraz žalobcu je úrazom pracovným, nakoľko bývalý zamestnávateľ (bez predloženia relevantných dôkazov) popiera vznik pracovného úrazu žalobcu. V dôsledku uvedeného dospel žalovaný k záveru, že nie je možné presne a úplne zistiť skutočný stav veci. Žalovaný naďalej tvrdí (aj napriek vyššie citovanému rozhodnutiu), že nie je oprávnený v rámci konania o priznaní úrazových dávok určiť, či je predmetný úraz žalobcu pracovným, a teda z toho dôvodu nepriznal žalobcovi nárok na úrazové dávky.

16. Nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že nie je možné jednoznačne zistiť skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé vyvrátiť opakované vyhlásenie zamestnávateľa, že úraz zo dňa 15.07.2016 nie je pracovným úrazom. Poukázal na tú skutočnosť, že žalobca predložil do konania viaceré dôkazy, ktoré preukazovali existenciu pracovného úrazu, boli to predovšetkým listinné dôkazy a svedecké výpovede, ktoré boli zabezpečené v konaní: - Potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti vystavené MUDr. Smatanovou (z uvedeného vyplýva, že žalobca bol uznaný dočasne za práce neschopného z dôvodu pracovného úrazu s diagnózou S 13.0/1, M 501),
- Stanovisko MUDr. Smatanovej, ktorá vystavila žalobcovi dočasnú práce neschopnosť (v stanovisku ošetrojúca lekárka odôvodnila zmenu pôvodnej diagnózy z G54.2 na S13.0/1 a zároveň potvrdila vznik pracovného úrazu žalobcu),
- Lekársky nález MUDr. Jána Bánociho (lekársky nález potvrdil poúrazový stav žalobcu – pracovný úraz, na základe tohto nálezu upravila MUDr. Smatanová pôvodné potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti žalobcu),
- Stanovisko posudkového lekára žalovaného č. listu 191184-1/2019-PO zo dňa 06.06.2019 (v uvedenom posudkovom lekárovi žalovaného potvrdil správnosť vystavenej dočasnej pracovnej neschopnosti žalobcu, pričom ako dôvod určil pracovný úraz),
- SMS správa adresovaná žalobcom vedúcej zamestnávateľa Valérii Zborovskej (preukazuje nahlásenie pracovného úrazu zamestnávateľovi),
- Výsluch MUDr. Smatanovej (MUDr. Smatanová potvrdila svoje predchádzajúce písomné stanovisko),
- Výsluch Petra Babinčáka (v rámci výsluchu uviedol: „...raz mu mohla práve žiadateľka (žalobca) povedať, že sa zranila v pivnici.“),
- Výsluch Stanislava Čuchranu (v rámci výsluchu uviedol: „...dňa 15.07.2016 sedel ako stály zákazník za pultom na lavici, odkiaľ mal výhľad na vstup do pivnice, kde sa narážajú sudy. ...Keď vyšla z pivnice povedala, že ju seklo v chrbtici, mala slzy v očiach).
- Výsluch pána Dražinského (pracoval za žalobcu po tom ako v dôsledku pracovného úrazu nemohla ďalej vykonávať svoju prácu),
- Výsluch pani Dražinskej - svokra žalobcu (viezla žalobcu na ošetrovanie do nemocnice),
- Výsluch Jolany Poníkovej – kolegyne žalobcu (žalobca jej volal po pracovnom úraze, aby ho prišla zastúpiť do práce, zároveň pani Poníková potvrdila po príchode do práce zlý zdravotný stav žalobcu, ako aj to, že za žalobcu vykonával prácu jej manžel).

17. Mal za to, že naproti tomu zamestnávateľ žalobcu do konania neuviedol žiaden relevantný dôkaz, ktorý by ho zbavoval zodpovednosti za pracovný úraz žalobcu, resp. ktorý by preukazoval, že úraz, ktorý sa stal žalobcovi nie je pracovný. Zamestnávateľ žalobcu len odmietol formálne bez akéhokoľvek dôkazu, že by mal byť zodpovedný za pracovný úraz.

18. Mal za to, že žalobca preukázal dostatočným spôsobom na základe vykonaných dôkazov, že úraz, ktorý sa stal žalobcovi dňa 15.07.2016 je úrazom pracovným. Žalovaný však na základe uvedených dôkazov dospel až k absurdnému záveru, že úraz žalobcu nie je možné považovať za pracovný, pričom k tomuto záveru žalovaný dospel len na základe vyjadrenia zamestnávateľa žalobcu.

19. Považoval preskúmané rozhodnutie žalovaného za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené. Žalovaný podľa žalobcu žiadnym spôsobom neodôvodnil svoj záver, že úraz žalobcu nie je pracovným úrazom, ale len formálne uviedol, že nemá právomoc určiť, či je úraz pracovný alebo nie je, čo je však v rozpore s právnym názorom predchádzajúceho správneho súdu. Mal za to, že bolo povinnosťou žalovaného, aby sa v rámci dávkového konania vysporiadal so všetkými spornými skutočnosťami a svoje závery následne dostatočne odôvodnil. Uvedené však žalovaný nevykonával, čo je v rozpore s ustanovením § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení.

III.

Vyjadrenie žalovaného k žalobe

20. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe zotrval na skutkovej a právnej argumentácii uvedenej v preskúmanom rozhodnutí a uviedol, že zistenie skutkového stavu bolo presné a úplné. Zopakoval, že zamestnávateľ počas celého priebehu konania tvrdil, že úraz, ktorý žalobca utrpel dňa 15. júla 2016 nie je pracovným, a tak, ak žalobca s týmto stanoviskom zamestnávateľa nesúhlasil, ide o spor

medzi ním a zamestnávateľom, ktorý však nie je kompetentná riešiť Sociálna poisťovňa, ale podľa § 14 Zákonníka práce spory medzi zamestnancom a zamestnávateľom o nároky z pracovnoprávných vzťahov prejednávajú a rozhodujú sudy. Mal za to, že rozhodnutie o ňom spadá výlučne do kompetencie všeobecného súdu, ktorý jediný môže po vykonaní dokazovania záväzne určiť, že tvrdenie zamestnávateľa o neuznaní predmetného úrazu za pracovný je nesprávne a úraz zo dňa 15. júla 2016 je pracovným úrazom. Súd však koná len na základe návrhu účastníckych strán tohto sporu, t. j. žalobcu, resp. zamestnávateľa, a teda tzv. určovacej žaloby. Sociálna poisťovňa nemá ani vecnú legitimitáciu na podanie takej určovacej žaloby. Konštatoval, že pre pobočku žalovaného ako prvostupňový organ bolo záväzné opakované vyhlásenie zamestnávateľa, ktorý neuznal úraz zo dňa 15. júla 2016 za pracovný.

21. Poukázal na tú skutočnosť, že ani doplnením dokazovania sa nepodarilo zistiť skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé vyvrátiť opakované vyhlásenie zamestnávateľa, že úraz zo dňa 15. júla 2016 nie je pracovným úrazom, ktorý by žalobca utrpel pri plnení pracovných povinností. Vypočutí svedkovia (príbuzní žalobcu, resp. zákazníci či, zamestnanci zamestnávateľa, ktorí si na predmetný úraz nepamätajú úplne presne) neuviedli skutkové okolnosti, ktoré by mohli bez pochybností založiť tvrdenie, že žalobca utrpel u zamestnávateľa dňa 15. júla 2016 pracovný úraz, a to aj s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Szszo/44/2011 zo dňa 24. novembra 2011, v zmysle ktorého úraz nemožno automaticky označiť za pracovný ani v prípade, ak sa stal v pracovnom čase a na pracovisku. Navyše podľa žalovaného je sporný aj dej vzniku svedkami opisovaného úrazu (či k nemu došlo ťahaním sudu, jeho zdvíhaním alebo prekladaním). V opise pracovných činností zamestnancov zo dňa 1. januára 2015 je pritom v bode 8 zakázané zamestnancom sudy dvíhať a nosiť.

22. Bol toho právneho názoru, že žalobca nepredložil žiadny dôkaz, ktorým by vyvrátil tvrdenia žalovaného. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby správny súd žalobu zamietol podľa § 190 Správneho súdneho poriadku.

IV.

Replika žalobcu

23. Žalobca v celom rozsahu nesúhlasil s tvrdeniami žalovaného uvedenými vo vyjadrení k žalobe. Mal za to, že príslušná pobočka Sociálnej poisťovne bola (je) povinná sa vysporiadať so skutočnosťou, či došlo k pracovnému úrazu v konaní v rámci rozhodovania o predbežnej otázke a nemohla sa svojej povinnosti zbaviť tým, že odkázal žalobcu na podanie určovacej žaloby na všeobecný súd. Zákon v tomto prípade podľa žalobcu neumožňuje Sociálnej poisťovni, aby arbitrárne odkázala žalobcu na podanie žaloby na civilný súd výlučne na základe ničím nepodloženého tvrdenia zamestnávateľa, že úraz žalobcu nie je úrazom pracovným. Príslušná pobočka Sociálnej poisťovne je v rámci dávkového konania povinná zistiť okolnosti a posúdiť, či v rámci daného konania má žiadateľ postavenie zamestnanca, ktorý utrpel pracovný úraz – t. j. má povinnosť ustáliť, či došlo k pracovnému úrazu a za tým účelom vykonať dokazovanie. V tomto smere opätovne odkázal na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. I. ÚS 87/2014-43 zo dňa 10.09.2014.

24. Poukázal tiež na to, že vyššie uvedený názor Ústavného súdu si Najvyšší súd Slovenskej republiky opakovanne osvojil v rámci viacerých rozsudkov, napríklad v rámci rozsudku sp. zn. 9Sžso/26/2015, ako aj v rozsudku sp. zn. 10Sžso/74/2015. Konštatoval, že to, či ide, alebo nejde o pracovný úraz nie je závislé od rozhodnutia akéhokoľvek orgánu. Podstatný je samotný sled skutočností, ktoré buď nastali alebo nenastali. Mal za to, že jednoznačne preukázal, že k pracovnému úrazu došlo.

25. Konštatoval, že poškodenie zdravia žalobcu nenastalo doma v rámci jeho voľného času ale práve v práci u bývalého zamestnávateľa pri manipulácii so sudmi. Predmetné sudy neprekladal len tak z vlastnej ľubovôle ale z dôvodu plnenia svojej pracovnej úlohy, nakoľko žalobca u zamestnávateľa vykonával pozíciu barmanky. Samotný fakt, že zamestnávateľ popiera existenciu pracovného úrazu podľa právneho názoru žalobcu nič neznamená. Považoval za potrebné uviesť, že zodpovednosť zamestnávateľa za pracovný úraz je objektívna, tzn. zamestnávateľ zodpovedá vždy za pracovný úraz svojho zamestnanca, ibaže sa svojej zodpovednosti zbaví celkom alebo čiastočne. A teda je na zamestnávateľovi aby preukázal, že za úraz žalobcu nezodpovedá. Napriek tomu zamestnávateľ do konania nepredložil žiaden dôkaz, ktorý by potvrdzoval jeho tvrdenie, a to, že úraz žalobcu nebol

pracovný. Zo strany zamestnávateľa došlo k len formálnemu odmietnutiu svojej zodpovednosti za vznik pracovného úrazu žalobcu.

26. Mal za to, že napriek skutočnosti, že žalobca do konania predložil množstvo dôkazov, ktoré preukazujú existenciu jej pracovného úrazu (lekársky nález MUDr. Jána Bánociho, Stanovisko posudkového lekára žalovaného č. 191184-1/2019-PO zo dňa 06.06.2019, SMS správu adresovanú manželke zamestnávateľa vedúcej pani Zborovskej, výsluchy MUDr. Smatanovej, Petra Babinčáka, Stanislava Čuchranu, pána Dražinského, pani Dražinskej, Jolany Poníkovej), žalovaný aj napriek rozsiahlosti predložených dôkazov dospel k záveru, že úraz žalobcu nie je pracovným. Svoj záver však žiadnym spôsobom neodôvodňuje a ponecháva ho na formálnom konštatovaní, že nie je oprávnený určiť, či je alebo nie je úraz pracovný.

27. Mal za preukázané, že žalovaný svoje závery zakladá na ničím nepodloženom tvrdení zamestnávateľa žalobcu, pričom účelovo odmieta prihliadnúť na skutočnosti, ktoré jej v súvislosti s pracovným úrazom poskytol žalobca. Bol toho právneho názoru, že na základe predložených dôkazov žalobca preukázal, že úraz zo dňa 15.07.2016 je pracovný, je poškodenou osobou v zmysle ust. § 83 zákona č. 461/2003 Z. z., poškodenie zdravia mu vzniklo pri plnení pracovných úloh pre zamestnávateľa, a teda v zmysle podmienok ustanovených zákonom č. 461/2003 Z. z. má nárok na úrazové dávky. Zároveň z vyššie uvedeného podľa žalobcu vyplýva, že na konanie v dávkových veciach (konanie o úrazových dávkach) je kompetentný žalovaný a práve on je oprávnená zistiť skutočný stav veci a vyriešiť otázku (ne)existencie pracovného úrazu. Zastával názor, že žalovaný bol povinný sa vysporiadať s danou skutočnosťou a nemal sa svojej povinnosti zbavovať odkazovaním žalobcu na podanie určovacej žaloby na príslušný civilný súd.

V.

Prerušenie konania do rozhodnutia Veľkého senátu v súvisiacej veci

28. Správny súd uznesením č.k. PO-4Sa/5/2021-91 zo dňa 09.09.2024 prerušil konanie do rozhodnutia Veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn. 19SVs/3/2024, a to z dôvodu, že v prejednávanej právnej veci bolo potrebné posúdiť otázku preukázania existencie pracovného úrazu žalobcu dňa 15.07.2016 pre účely priznania úrazovej dávky podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení za situácie, keď zamestnávateľ prehlásil, že sa o pracovný úraz nejedná. Obdobná právna vec totožného žalobcu, vedená t. č. v rámci kasačného konania na Najvyššom správnom súde pod sp. zn. 7Ssk/69/2022, s právnou otázkou totožnou ako je v tu prejednávanej veci, bola uznesením zo dňa 06.02.2024 postúpená veľkému senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, veci bola pridelená sp. zn. 19SVs/3/2024.

29. Rozsudkom sp. zn. 19SVs/3/2024 zo dňa 09.12.2024 Veľký senát Najvyššieho správneho súdu SR rozhodol tak, že zmenil rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 3Sa/5/2021-70 zo dňa 13.01.2022, a to tak, že zrušil rozhodnutie ústredia žalovaného z 23.12.2020 č. 82557-2/2020-BA, a rozhodnutie pobočky žalovaného v Prešove z 02.10.2020, č. 8311-108/2020-PO, a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

30. V odôvodnení Veľký senát konštatoval, že otázka, či určitý úraz možno považovať za pracovný úraz na účely § 8 zákona č. 461/2003 Z. z., je otázkou samotného zákona o sociálnom poistení, takže posudzovať ju patrí žalovanému. Za prejudiciálnu otázku v zmysle § 198 zákona č. 461/2003 Z. z., od ktorej riešenia by bolo závislé rozhodnutie žalovaného v dávkovom konaní, nemožno bez ďalšieho považovať ani otázku, či je skutočne daná zodpovednosť zamestnávateľa za pracovný úraz. Účinné zbavenie sa tejto zodpovednosti je negatívnou podmienkou vzniku nároku na dávku, ktorá musí byť takisto splnená, aby tento nárok vznikol (porov. § 109 ods. 1 cit. zák.). Nie je povinnosťou zamestnanca (poškodeného) domáhať sa a dokazovať, že zamestnávateľ za poškodenie zdravia zodpovedá. Takéto (pozitívne) vyslovenie zodpovednosti zamestnávateľa nie je podmienkou nároku na úrazové dávky. Naopak, je vecou zamestnávateľa liberovať sa (zbaviť sa zodpovednosti), a tým v zmysle cit. § 110 ods. 2 vylúčiť vznik tohto nároku, pričom zamestnávateľ musí preukázať zákonné podmienky takejto liberácie.

31. Uznesením č.k. PO-4Sa/5/2021-104 zo dňa 08.04.2025 správny súd rozhodol o pokračovaní v konaní po odpadnutí dôvodu, pre ktorý bolo konanie prerušené.

VI.

Relevantná právna úprava

32. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

33. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

34. Podľa § 23 ods. 2 písm. a) SSP sudca na správnom súde koná a rozhoduje o správnych žalobách v sociálnych veciach.

35. Podľa § 199 ods. 1 písm. a) SSP sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

36. Podľa § 199 ods. 3 SSP ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

37. Podľa § 191 ods. 1 SSP správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ak

- a) bolo vydané na základe neúčinného právneho predpisu,
- b) ho vydal orgán, ktorý na to nebol zo zákona oprávnený,
- c) vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci,
- d) je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov,
- e) zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci,
- f) skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia, je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu,
- g) došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci samej.

38. Podľa § 191 ods. 3 písm. a) SSP ak správny súd zrušuje napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie žalovaného, v závislosti od okolností môže na návrh žalobcu súčasne zrušiť aj rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nižšieho stupňa, ktoré mu predchádzalo.

39. Podľa § 8 ods. 1, 4, 5, 6 a 7 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, pracovný úraz podľa tohto zákona je poškodenie zdravia alebo smrť fyzickej osoby spôsobené nezávisle od jej vôle krátkodobým, náhlym a násilným pôsobením vonkajších vplyvov, ktoré a) zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 utrpel pri plnení pracovných úloh alebo služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh, pre plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh a pri odvracaní škody hroziacej zamestnávateľovi, b) fyzická osoba uvedená v § 17 ods. 2 utrpela pri činnostiach uvedených v tomto ustanovení alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami. (4) Plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh podľa odsekov 1 a 2 je a) výkon pracovných povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru alebo služobných povinností vyplývajúcich zo štátnozamestnaneckého pomeru alebo služobného pomeru, b) iná činnosť vykonávaná na príkaz zamestnávateľa a c) činnosť, ktorá je predmetom pracovnej cesty alebo služobnej cesty. (5) V priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh zamestnanca podľa odsekov 1 a 2 je a) úkon potrebný na výkon práce a úkon počas práce zvyčajný alebo potrebný pred začiatkom práce alebo po jej skončení; tieto úkony nie sú cesta do zamestnania a späť, okrem cesty súvisiacej s vykonávaním služobnej pohotovosti podľa osobitného predpisu, 27) stravovanie, ošetrovanie alebo vyšetrenie v zdravotníckom zariadení ani cesta na ne a späť, s výnimkou uvedenou v písmene b), b) vyšetrenie zamestnanca v zdravotníckom zariadení vykonané na príkaz zamestnávateľa alebo ošetrovanie v zdravotníckom zariadení pri prvej pomoci a cesta na ne a späť, c) účasť zamestnanca na vzdelávaní, prehľbovaní kvalifikácie alebo na jej zvyšovaní, na ktorých sa zamestnanec zúčastnil na príkaz zamestnávateľa, vrátane školenia alebo vzdelávania organizovaného odborovou organizáciou alebo vyšším odborovým orgánom pre zamestnancov a pre

funkcionárov výboru odborovej organizácie, ak sa na nich zúčastňujú so súhlasom alebo s vedomím zamestnávateľa, d) povinná účasť zamestnanca na rekondičnom pobyte alebo v priamej súvislosti s ňou. (6) V priamej súvislosti s činnosťou fyzických osôb uvedených v § 17 ods. 2 sú úkony potrebné na výkon tejto činnosti a zvyčajné úkony počas tejto činnosti; odsek 5 písm. a) časť vety za bodkočiarkou platí rovnako. (7) Pracovný úraz a choroba z povolania nie je služobný úraz a choroba z povolania, ktoré vznikli pri výkone služby policajta a profesionálneho vojaka alebo v súvislosti s nimi.

40. Podľa § 83 zákona č. 461/2003 Z. z., poškodený na účely poskytovania úrazových dávok je zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 a fyzická osoba uvedená v § 17 ods. 2, ak utrpeli pracovný úraz alebo sa u nich zistila choroba z povolania.

41. Podľa § 85 zákona č. 461/2003 Z. z. zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16, ktorý v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania bol uznaný za dočasne práceneschopného, má nárok na úrazový príplatok od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti, ak má nárok na náhradu príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti podľa osobitného predpisu 51) alebo nárok na výplatu nemocenského z nemocenského poistenia.

42. Podľa § 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. na konanie vo veciach sociálneho poistenia sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní. Všeobecný predpis o správnom konaní sa nevzťahuje ani na konanie vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom.

43. Podľa § 195 zákona č. 461/2003 Z. z. organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie. Podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne pri posudzovaní veci objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania.

44. Podľa § 196 ods. 1, 3, 6, 7 zákona č. 461/2003 Z. z. dôkazom je všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočného stavu veci, najmä výpovede účastníkov konania a vyjadrenia účastníkov konania a svedkov, odborné posudky, znalecké posudky, správy, listiny, vyjadrenia a potvrdenia iných fyzických osôb a právnických osôb. Netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo skutočnosti známe z činnosti Sociálnej poisťovne. (3) Organizačná zložka Sociálnej poisťovne môže ustanoviť znalca podľa osobitného predpisu, 96a) ak je na odborné posúdenie skutočností dôležitých pre rozhodnutie potrebný znalecký posudok. (6) Účastník konania je povinný navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne rozhodne, ktoré z dôkazov sa vykonajú. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhlí, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu veci. (7) Organizačná zložka Sociálnej poisťovne hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti.

45. Podľa § 209 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 461/2003 Z. z. (1) Rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti. (2) Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní. Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v celom rozsahu. (3) Výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Ak sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť na plnenie, organizačná zložka Sociálnej poisťovne určí pre ňu lehotu. (4) V odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

VII.

Konanie pred správnym súdom

46. S účinnosťou ku dňu 1. júna 2023 začal svoju činnosť Správny súd v Košiciach. V súlade s § 3 ods. 3 písm. c) zákona č. 151/2022 Z.z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, výkon súdnictva prešiel z Krajského súdu v Košiciach a z Krajského súdu v Prešove na Správny súd v Košiciach vo všetkých veciach, v ktorý je od 01.06.2023 daná právomoc správnych súdov. V predmetnej veci je preto na konanie od 01.06.2023 príslušný Správny súd v Košiciach.

47. Správny súd v Košiciach ako súd správny konajúc podľa zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach (§ 199 a nasl. SSP) preskúmal správnu žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa v právnych medziach správnej žaloby v sociálnych veciach (§ 203 ods. 1 SSP), ako aj priebeh administratívneho konania, ktoré predchádzalo ich vydaniu a na pojednávaní (v súlade s § 107 ods. 2 SSP) dospel k záveru, že správna žaloba žalobcu je dôvodná a rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa je preto potrebné zrušiť v zmysle ustanovenia § 191 ods. 1 písm. c) a d), ods. 3 písm. a) SSP a vec vrátiť správne orgánu prvého stupňa na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 191 ods. 4 SSP.

48. Pojednávanie dňa 29.07.2025 správny súd vykonal v neprítomnosti žalobcu aj žalovaného. Žalobca podaním doručeným správne súdu dňa 13.06.2025 ospravedlnil neúčast' svoju, ako aj svojho právneho zástupcu a zároveň súhlasil s prejednaním veci bez ich prítomnosti. Žalovaný sa podaním doručeným správne súdu dňa 12.06.2025 taktiež ospravedlnil z predmetného pojednávania a zároveň súhlasil s rozhodnutím veci bez jeho účasti.

VIII.

Právny názor správneho súdu

49. Predmetom preskúmania správneho súdu v tomto konaní je rozhodnutie žalovaného č. 82576-2/2020-BA zo dňa 15.12.2020 („preskúmané rozhodnutie žalovaného“), ktorým rozhodol žalovaný ako príslušný odvolací orgán o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa tak, že podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietol a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil. Správny orgán prvého stupňa rozhodol o nepriznaní nároku žalobcu na úrazový príplatok za obdobie dočasnej práceneschopnosti odo dňa 18.07.2016 do 16.07.2017.

50. V preskúmanej veci sa žalobca domáhal toho, aby bolo preskúmané rozhodnutie zrušené a vrátené žalovanému na ďalšie konanie a rozhodnutie. V žalobe žalobca namieta nesprávne právne posúdenie veci (§ 191 ods. 1 písm. c) SSP) a nepreskúmateľnosť (arbitrárnosť) napadnutého rozhodnutia pre nedostatok dôvodov (§ 191 ods. 1 písm. d) SSP).

51. Súd sa najprv zaoberal tými námietkami žalobcu, v prípade ktorých preukázania by bolo žalobou napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné. Pre efektívny súdny prieskum je totiž nutné preverovanie zákonnosti začať od nepreskúmateľnosti (ktorá je zrušujúcim dôvodom napadnutého rozhodnutia podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP), keďže táto je základnou prekážkou každého súdneho prieskumu (obdobne napr. rozsudok NS SR sp. zn. 1Sžf/68/2016 z 27. júna 2017). Správny súdny poriadok v ustanovení § 191 ods. 1 písm. d) upravuje ako jeden z dôvodov zrušenia v správnom súdnom konaní preskúmaného rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy jeho nepreskúmateľnosť, a tú následne rozlišuje na nepreskúmateľnosť pre nezrozumiteľnosť a nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov. O nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov ide okrem iného aj vtedy, ak sa správny orgán riadne nevysporiada so všetkými námietkami účastníkov konania, prípadne svoje rozhodnutie neodôvodní. Z odôvodnenia rozhodnutia musí byť zrejmé, že sa správny orgán posudzovanou vecou náležite zaoberal, neopomenul žiadne účastníkovské námietky, na tieto prihliadol a vysporiadal sa s nimi. Argumenty a závery správneho orgánu nesmú vzbudiť pochybnosti o jeho nezávislosti a odbornosti. Z odôvodnenia musí rovnako plynúť vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Rozhodnutie, ktorého odôvodnenie nespĺňa tieto náležitosti je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, pretože nedáva dostatočné záruky, že nebolo vydané v dôsledku svojvôle. O nepreskúmateľnosť pre nezrozumiteľnosť ide vtedy, ak je rozhodnutie nejasné alebo protirečivé.

52. Žalobca v tejto súvislosti predovšetkým namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia žalovaného v tej súvislosti, že žalovaný žiadnym spôsobom neodôvodnil svoj záver, že úraz žalobcu nie je pracovným úrazom, ale len formálne uviedol, že nemá právomoc určiť, či je úraz pracovný alebo nie je. S uvedenou námietkou žalobcu sa správny súd stotožňuje.

53. Správny súd zvýrazňuje, že je potrebné, aby správny orgán náležite dbal na dostatočné, jasné, zrozumiteľné, presvedčivé a úplné zdôvodnenie s uvedením konkrétnych argumentov, na základe ktorých bol záver vyvodенý, čo v danom prípade v spisovom materiáli absentuje. Je vecou správneho orgánu vyžadovať, aby dôkazy, ktoré sú podkladom pre jeho ďalšie rozhodovanie boli po obsahovej stránke náležite vyčerpávajúce a boli tak relevantným podkladom pre vyvodenie právnych záverov samotného správneho orgánu, aby boli zachované práva posudzovaných osôb.

54. Správny súd poukazuje na to, že odôvodnenie rozhodnutia je popri jeho výrokovej časti ďalšou a nemenej dôležitou náležitosťou rozhodnutia. V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie skutočnosti, ktoré boli podkladom rozhodnutia, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodol. Odôvodnenie musí nadväzovať na výrokovú časť rozhodnutia a musí byť s ňou v súlade. Správny orgán je povinný v odôvodnení v odôvodnení rozhodnutia uviesť všetky podstatné skutočnosti, ktoré boli podkladom rozhodnutia, t. j. opísať predmet konania, poukázať na skutkové zistenia, uviesť dôkazy, z ktorých vychádza pri vydaní rozhodnutia, ako sa vysporiadal s návrhmi na vykonanie dôkazov, príp. s námietkami k vykonaným dôkazom. V odôvodnení rozhodnutia správny orgán musí uviesť i záver o tom, t. j. skutočnosti, na základe čoho považoval za nepochybne zistené posúdiť ich právny význam, vysloviť úsudok o predmete konania a uviesť, z akého dôvodu aplikoval na predmet konania predpisy citované vo výroku rozhodnutia. Pri právnom posúdení veci však nestačí iba citácia právneho predpisu alebo odkaz naň, ale je potrebné, aby sa vyložil obsah právnej normy tak, aby bol účastníkom konania zrejмый vzťah medzi skutkovými zisteniami a právnym posúdením veci (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 15.03.2011 v konaní pod sp. zn. 3Sžo/83/2010).

55. Rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa tieto zákonom požadované náležitosti neobsahuje, v dôsledku čoho ich súd posúdil ako nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov neznamená len absolútny nedostatok odôvodnenia, ale zahŕňa aj prípady, keď pre dané rozhodnutie nebol dostatok dôvodov. Aby súd mohol žalobou napadnuté rozhodnutie v rozsahu v dôvodoch žaloby náležite preskúmať, musí byť výrok rozhodnutia správneho orgánu riadne a dostatočne odôvodnený. V opačnom prípade je možné súdny prieskum napadnutého rozhodnutia zrealizovať. Po oboznámení sa s obsahom žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného správny súd dospel k záveru, že žalovaný sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nedostatočne vysporiadal so žiadosťou žalobcu o priznanie úrazového príplatku pre úraz zo dňa 21.08.2017.

56. Správny súd musí konštatovať, že z rovnakých dôvodov už rozhodnutie žalovaného bolo zrušené aj skorším rozsudkom predchádzajúceho správneho súdu – rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 8Sa/31/2018-82 zo dňa 29.01.2019. Treba súhlasiť s konštatovaním, že žalovaný náležitým spôsobom nezdôvodnil svoj záver, že úraz žalobcu nie je pracovným úrazom. Poukázal len na tú skutočnosť, že zamestnávateľ žalobcu uvedenú skutočnosť poprel, žalobca nepodal určovaciu žalobu, na ktorej podanie ho opakovane žalovaný a správny orgán prvého stupňa vyzývali, a preto nepreukázal, že úraz je úrazom pracovným. Uvedené zjednodušené konštatovanie však správny súd nepovažoval za dostatočné už aj vo svetle dôvodov, pre ktoré bolo predchádzajúce rozhodnutie žalovaného zrušené predošlým správnym súdom. Je potrebné zvýrazniť, že už v tomto predchádzajúcom zrušovacom rozhodnutí Krajského súdu v Prešove bolo výslovne poukázané na nález Ústavného súdu SR I. ÚS 87/2014-43 zo dňa 10.09.2014, v zmysle ktorého vyplýva, že ak sociálna poisťovňa rozhoduje o priznaní úrazovej dávky, čo nepochybne patrí do jej právomoci, musí sa v rámci predbežnej otázky vysporiadať so skutočnosťou, či došlo k pracovnému úrazu, keďže pracovný úraz je v takom prípade rozhodnou právnou skutočnosťou a ako jedna z materiálnych podmienok tvorí imanentnú súčasť zákonnej dávkovej schémy pre priznanie úrazovej dávky. Avšak žalovaný sa napriek uvedenému rozhodol nerešpektovať právne záväzný názor predchádzajúceho správneho súdu, ako aj právny názor Ústavného súdu SR vyplývajúci z uvedeného nálezu.

57. Z obsahu administratívneho a súdneho spisu vyplýva, že žalobca žiadosťou zo dňa 21. augusta 2017, doplnenou tlačivom „Žiadosť o úrazový príplatok“ dňa 20. septembra 2017 požiadal o priznanie úrazového príplatku pre úraz zo dňa 15. júla 2016, ktorý utrpela na pracovisku prevádzky zamestnávateľa RNDr. Imricha Zborovského, CSc. so sídlom: Hlavná 110, 080 01 Prešov, IČO: 45 329 265. Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov svojim prvostupňovým rozhodnutím rozhodla, že žalobca, ktorý bol uznaný za dočasne práceneschopného odo dňa 18. júla 2016 do 16. júla 2017, nemá nárok na úrazový príplatok a následne žalovaný preskúmaným rozhodnutím, odvolanie žalobcu, vo veci nepriznania nároku na úrazový príplatok za obdobie dočasnej pracovnej neschopnosti odo dňa 18. júla 2016 do dňa 16. júla 2007, zamietol v celom rozsahu a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Prešov.

58. Správny súd po preskúmaní pripojeného administratívneho spisu ustálil, že kľúčovou a pre rozhodnutie vo veci zásadnou otázkou, ktorá bola medzi účastníkmi konania sporná, bola otázka ustálenia, či dočasná pracovná neschopnosť žalobcu od 18. júla 2016 do 16. júla 2017 vznikla pre pracovný úraz žalobcu zo dňa 15. júla 2016.

59. Právna otázka preukázania existencie pracovného úrazu žalobcu dňa 15.07.2016 pre účely priznania úrazovej dávky podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení už bola riešená Najvyšším správnym súdom SR vo viacerých obdobných konaniach žalobcu. Na tomto mieste správny súd poukazuje na judikatúru Najvyššieho správneho súdu SR konkrétne na rozsudok Veľkého senátu sp. zn. 19SVs/3/2024 zo dňa 09.12.2024, kde kasačný súd vyslovil: „Otázka, či určitý úraz možno považovať za pracovný úraz na účely § 8 zákona č. 461/2003 Z. z., je tak otázkou samotného zákona o sociálnom poistení, takže posudzovať ju patrí žalovanému. Ako uviedol už ústavný súd v citovanom náleze I. ÚS 87/2014, jej povinnosťou je posúdiť túto otázku predbežne v každom konaní, kde pracovný úraz je podmienkou priznania určitej dávky. Žalovaný ju v takomto prípade musí posúdiť v celom rozsahu a musí ustáliť, či úraz skutočne je pracovným úrazom. Na ten účel musí súlaď s § 195 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. presne a úplne zistiť skutočný stav veci, na čo musí obstaráť potrebné podklady na rozhodnutie. Podľa odseku 2 tohto paragrafu môžu byť podkladmi rozhodnutia okrem dôkazov napríklad aj čestné vyhlásenia, vyjadrenia alebo návrhy účastníkov konania, a podľa jeho odseku 4 musí organizačná zložka pri posudzovaní veci objasňovať rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech alebo v neprospech účastníka konania. Podľa § 196 ods. 7 tohto zákona organizačná zložka hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý osobitne a všetky vo vzájomnej súvislosti. Z citovaných ustanovení tak vyplýva opak právneho názoru, vyjadreného v časti doterajšej judikatúry, že žalovaná má byť viazaná vyhlásením zamestnávateľa, že úraz nie je pracovným úrazom, a že je v takom prípade úlohou zamestnanca, aby toto vyhlásenie zamestnávateľa vyvrátil súdnym rozhodnutím.“

60. Veľký senát ďalej v citovanom rozsudku poukázal na tú skutočnosť, že za prejudiciálnu otázku v zmysle § 198 zákona č. 461/2003 Z. z., od ktorej riešenia by bolo závislé rozhodnutie žalovanej v dávkovom konaní, nemožno bez ďalšieho považovať ani otázku, či je skutočne daná zodpovednosť zamestnávateľa za pracovný úraz. Účinné zbavenie sa tejto zodpovednosti je negatívnou podmienkou vzniku nároku na dávku, ktorá musí byť takisto splnená, aby tento nárok vznikol (porov. § 109 ods. 1 cit. zák.). Poškodenému teda nevznikne nárok na úrazovú dávku, hoci by boli splnené aj všetky ostatné zákonné podmienky, ak sa zamestnávateľ týmto spôsobom účinne zbavil svojej zodpovednosti. Ak sa zamestnávateľ tejto zodpovednosti nezbavil, nemožno uvažovať o naplnení negatívnej podmienky cit. § 110 ods. 2 zákona. Z toho potom vyplýva, že nie je povinnosťou zamestnanca (poškodeného) domáhať sa a dokazovať, že zamestnávateľ za poškodenie zdravia zodpovedá. Takéto (pozitívne) vyslovenie zodpovednosti zamestnávateľa nie je podmienkou nároku na úrazové dávky. Naopak, je vecou zamestnávateľa liberovať sa (zbaviť sa zodpovednosti) a tým v zmysle cit. § 110 ods. 2 vylúčiť vznik tohto nároku. Takouto liberáciou však nemôže byť len samotný prejav (vyhlásenie) zamestnávateľa, že odmieta zodpovednosť za pracovný úraz. Naopak, zamestnávateľ musí preukázať zákonné podmienky takejto liberácie.

61. Veľký senát ďalej uviedol, že pokiaľ organizačná zložka žalovaného ním tvrdené okolnosti následným dokazovaním aj dokáže, môže si v zmysle § 198 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. urobiť sám úsudok o tom, či sa zamestnávateľovi liberácia podarila alebo nie. Ak žalovaný nedokáže túto otázku posúdiť sám, môže zamestnávateľovi odporučiť, aby sa zbavenia zodpovednosti v rámci pracovnoprávneho vzťahu domáhal na súde v civilnom sporovom konaní v zhode s § 14 Zákonníka práce (napríklad žalobou o určenie, že nie je daná jeho zodpovednosť). Ak však zamestnávateľ vôbec nevyužije svoje právo

liberovať sa v rámci dávkového konania (teda je nečinný alebo výslovne prejaví, že uznáva svoju plnú zodpovednosť) alebo ak sa mu liberácia v rámci tohto konania nepodarí (teda ním tvrdené skutočnosti sa dokazovaním nedokážu alebo organizačná zložka na ich základe postupom podľa cit. § 198 nezistí, že by boli splnené zákonné predpoklady liberácie v zmysle § 196 ods. 1 Zák. práce), a ak ani nepodá uvedenú žalobu, ktorou by sa domáhal zbavenia zodpovednosti, nemôže žalovaný vychádzať z toho, že negatívna podmienka § 110 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. je naplnená a nárok na úrazové dávky nevzniká. Naopak, nezostane mu nič iné než vychádzať z toho, že táto negatívna podmienka sa nenaplnila a nárok na úrazové dávky vznikol, ak sú splnené aj ostatné zákonné podmienky.

62. Žalovaný v preskúmanom rozhodnutí vychádzal z právneho názoru, že povaha úrazu, ktorý údajne utrpel žalobca 15. júna 2016, je predbežnou otázkou v zmysle § 198 zákona č. 461/2003 Z. z., ktorej riešenie patrí do právomoci súdov na základe § 14 Zákonníka práce. Takýto názor je podľa Veľkého senátu nesprávny, pretože otázka, či tento úraz je pracovným úrazom v zmysle § 8 cit. zák., je otázkou samotného zákona o sociálnom poistení a jej posúdenie tak patrí organizačným zložkám žalovaného. V dôsledku tohto nesprávneho názoru sa však organizačné zložky považovali za viazané prejavom zamestnávateľa žalobcu RNDr. Zborovského, CSc., že sporný úraz nie je pracovným úrazom. Hoci aj vykonali určité dokazovanie, jeho výsledky pomeriavali vždy len voči tomuto vyhláseniu zamestnávateľa. Takýmto postupom tomuto vyhláseniu v podstate priznali účinky prezumpcie (domnienky), ktorú sa dokazovaním snažili len vyvracať. Takýto postup však nezodpovedá zásade voľného hodnotenia dôkazov, ako vyplýva z cit. § 196 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z., ale ani požiadavke rovnako dôsledne objasňovať všetky skutočnosti, či svedčia v prospech alebo neprospech účastníka, vyjadrenej v cit. § 195 ods. 4 tohto zák. Pokiaľ totiž organizačná zložka žalovanej kvôli svojmu nesprávnemu názoru na výklad § 198 cit. zák. priznala vyhláseniu zamestnávateľa, ktorý ani nebol prítomný, keď sa úraz mal stať, iný (väčší) význam v konaní než ostatným dôkazom, potom nehodnotila všetky rozhodné skutočnosti rovnako dôkladne a každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy vo vzájomných súvislostiach. Porušenie zákonných ustanovení o dokazovaní sa považuje za tzv. inú podstatnú (procesnú) vadu, teda za podstatné porušenie ustanovení o konaní. Vzhľadom na to, že toto porušenie sa prejavilo celkom mylným prístupom k hodnoteniu dôkazov, mohlo mať toto porušenie za následok aj nesprávne rozhodnutie vo veci.

63. Správny súd zvyrazňuje tú skutočnosť, že právny názor vyjadrený v rozhodnutí Veľkého senátu je v zmysle ustanovenia § 466 ods. 3 pre senáty Najvyššieho správneho súdu SR záväzný. Rovnako uvedený právny názor musí byť rešpektovaný správnymi súdmi, pokiaľ sa týka posúdenia rovnakej právnej otázky.

64. Z uvedeného právneho názoru následne vychádzal Najvyšší správny súd aj v ďalších konaniach, ktoré sa týkajú nároku žalobcu spojeným s úrazovými dávkami v spojitosti s uznaním žalobcu za dočasne práceneschopného odo dňa 18. júla 2016 do 16. júla 2017, a to v konaní sp. zn. 7Ssk/23/2024 zo dňa 29.01.2025, sp. zn. 7Ssk/50/2023 zo dňa 29.01.2025.

65. V zmysle uvedeného správny súd konštatuje, že príslušná pobočka Sociálnej poisťovne bola povinná vysporiadať sa s touto skutočnosťou v konaní v rámci rozhodovania o predbežnej otázke, pričom tejto povinnosti sa nemohla zbaviť odkázaním žalobcu na podanie určovacej žaloby. Správny súd poukazuje v tejto súvislosti na to, že kontrola a dohľad nad výkonom sociálneho zabezpečenia je zverená súdom SR v rámci správneho súdnictva. Poskytnutie dávky sociálneho zabezpečenia by malo byť učené včas, keďže čas je v tomto prípade jedným z podstatných dôvodov, prečo nároky z poškodenia zdravia pracovným úrazom uspokojuje štát z dávkového systému - poistenia zamestnávateľa. Účelom dávky úrazového príplatku je nahradiť rozdiel medzi čistým príjmom, ktorý zamestnanec obvykle dosahoval v čase, keď bol pracovne aktívny pred vznikom pracovného úrazu, a náhradou príjmu alebo nemocenským, ktoré sa mu poskytujú počas jeho dočasnej pracovnej neschopnosti v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, t. j. akútne kompenzovať náhle zníženie príjmu vplyvom dočasnej pracovnej neschopnosti zapríčinennej pracovným úrazom. Pokiaľ by sa následne v rámci civilného súdneho konania zamestnávateľ zbavil zodpovednosti za pracovný úraz žalobcu (súd nie je viazaný rozhodnutím sociálnej poisťovne), je to dôvod na obnovu konania podľa § 221 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení a následné zrušenie rozhodnutia o priznaní dávky. Výkon sociálneho zabezpečenia spôsobom, že Sociálna poisťovňa hľadá nezákonné (procesné) dôvody ako oddialiť vyplatenie dávky, nie je v súlade s ústavou garantovanými právami zamestnancov na hmotné zabezpečenie občanov, ktorí nie z vlastnej viny nemôžu toto právo vykonávať a princípmi právneho

štátu. Pri posudzovaní predbežnej otázky príslušná pobočka Sociálnej poisťovne, je povinná riadiť sa najmä ustanoveniami § 195 a nasl. zákona o sociálnom poistení za účelom presného a úplného zistenia skutočného stavu. Sociálna poisťovňa musí dbať na to, aby jej rozhodnutia a konania, ktoré im predchádzajú, boli úplné, presvedčivé a vzbudzovali dôveru v spravodlivosť. Taktiež závery v nich vyslovené nesmú byť v príkrom rozpore s predloženými podkladmi bez racionálneho a akceptovateľného základu.

66. Správny súd ma za to, že záver žalovaného, ktorým potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa, že žalobcovi nepriznáva nárok na úrazový príplatok za obdobie dočasnej pracovnej neschopnosti odo dňa 18. júla 2016 do dňa 16. júla 2017, nie je v odôvodnení dostatočne presvedčivo zdôvodnený, a takýto záver nevyplýva zo zisteného skutkového stavu. Správny súd preto považuje rozhodnutie žalovaného za nepreskúmateľné a zároveň je toho názoru, že žalovaný a správny orgán prvého stupňa vec nesprávne právne posúdili.

67. Správny súd na základe uvedeného konštatuje, postup orgánov verejnej správy nemožno vyhodnotiť ako zákonný. V preskúmvanej veci tak správny súd dospel k záveru, že žalovaný v predmetnej veci nepostupoval v intenciách citovaných právnych noriem a preto nerozhodol zákonne, keď potvrdil prvoinštančné rozhodnutie napadnuté odvolaním žalobcu. Z uvedených dôvodov správny súd vyhodnotil námietky žalobcu obsiahnuté v správnej žalobe za dôvodné.

68. Z uvedeného dôvodu správny súd zrušil rozhodnutie žalovaného podľa § 191 ods. 1 písm. c) a d) SSP. Vzhľadom na tú skutočnosť, že rovnakými vadami trpí aj rozhodnutie pobočky žalovaného ako správny orgán prvého stupňa, správny súd v zmysle ustanovenia § 191 ods. 3 písm. a) SSP zrušil zároveň aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa. Správny súd v zmysle ustanovenia § 191 ods. 4 SSP súčasne vyslovil, že vec sa vracia správneho orgánu prvého stupňa na ďalšie konanie. a rozhodnutie

69. V ďalšom konaní bude povinnosťou žalovaného, ako aj správneho orgánu prvého stupňa zhodnotiť, či žalobca 15. júla 2016 skutočne utrpel tvrdený úraz, a ak áno, ako, kedy a kde ho utrpel a či takto zistené skutočnosti napĺňajú jednotlivé znaky pojmu pracovný úraz, ako ich vymedzuje opakovane citované a vyložené ustanovenie § 8 zákona č. 461/2003 Z. z., a tiež sú povinní vytvoriť zamestnávateľovi priestor na prípadnú liberáciu. Následne ustáliť, aké mal tento pracovný úraz následky, či žalobcu možno považovať za poškodeného podľa § 83 zákona č. 461/2003 Z. z. a či sú na základe toho splnené podmienky nároku na úrazový príplatok, podľa čoho potom rozhodnú o žiadosti žalobcu.

70. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 168 SSP, podľa ktorých správny súd prizná žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak mal žalobca vo veci celkom alebo sčasti úspech. Žalovanému prizná správny súd podľa pomeru jeho úspechu vo veci voči žalobcovi právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania iba, ak to možno spravodlivo požadovať. Orgánu štátnej správy však náhradu trov právneho zastúpenia možno priznať len výnimočne. Žalobca bol v konaní úspešný, správny súd mu preto priznal právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania podľa § 167 ods. 1 Správneho súdneho poriadku.

71. O výške trov konania rozhodne vyšší súdny úradník po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením podľa § 175 ods. 2 Správneho súdneho poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať v lehote jedného mesiaca odo dňa doručenia rozsudku na Správny súd v Košiciach. Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak a/ má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské

právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c/ a d/, c/ je žalovaným Centrum právnej pomoci.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP (ktorému správne mu súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka konania) uviesť a/ označenie napadnutého rozhodnutia, b/ údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, c/ opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“), d/ návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správne mu súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Kasačnú sťažnosť možno podľa § 440 ods. 1 SSP odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že a/ na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu, c/ účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správne mu súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie, e/ vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd, f/ nesprávne mu procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, g/ rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, h/ sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, i/ nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo j/ podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. g/ až i/ Správneho súdneho poriadku sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správne mu súdom.